

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΛΟΓΙΑ
ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

*Ἡ Εἰκονογραφικὴ Παράσταση
«Προσδοκῶ Ἀνάστασιν Νεκρῶν καὶ Ζωὴν τοῦ Μέλλοντος Αἰῶνος»
στό Ἱερό τοῦ Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς
στή Sartrouville στό Παρίσι*

Ἐν πλῶ

Ἡ φωτογράφιση τῶν τοιχογραφιῶν
στό Ἱερό τοῦ Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς
στή Sartrouville στό Παρίσι
ἔγινε ἀπό τοὺς
Ἰωάννη καὶ Ὀδυσσεά Βαχαρίδη

Τό κείμενο στήν ἀγγλική
Theology and Iconology of Prayer
ἐπιμελήθηκε ἡ Liadain Sherrard

Κώστας Λουδοβίκος
Τηλ.: (0030)24210.48804
e-mail: info@loudovikos.gr
www.loudovikos.gr

© Ἐκδόσεις Ἐν πλῶ
Κολοκοτρῶνη 49, Ἀθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
www.facebook.com/enploeditions.gr

Α΄ ἔκδοση: Ἰούλιος 2021

ISBN: 978-960-619-089-6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει	11
Λόγος Προϊμιακός	
Ἡ Προσευχὴ μέσα στή θεία καί ἄκτιστη Ἐνέργεια	24
Ἡ Θεία Εὐχαριστία καί ἡ Ἀρχιερατική Προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ	
ἍΟ Σταυρός στό κέντρο τῆς Τοιχογραφίας	
Τό εὐχαριστιακό θεμέλιο καί ὁ ἡσυχαστικός πυρήνας, ὡς οἱ δυο κεραίες τοῦ Σταυροῦ, στό τοιχογραφικό κέντρο	44
Ἡ Προσευχὴ ὡς πολυειδές πλήρωμα τῶν μυστηρίων τῆς θεανθρώπινης συνέργειας	61
Τό σταυροαναστάσιμο ρεῦμα τοῦ θεανθρώπινου δημιουργεῖν ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὄλου προσευχόμενου «Μυστηρίου Χριστοῦ» Οἱ σταυροαναστάσιμες σημάνσεις, ἡ ιστορική σάρκα τοῦ Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς καί οἱ τοιχογραφικές συνθῆκες τοῦ εἰκονογραφικοῦ τρόπου τῆς Παράστασης «Προσδοκῶ Ἀνάστασιν Νεκρῶν καί Ζωήν τοῦ Μέλλοντος Αἰῶνος»	75
Τό ἡσυχαστικό βίωμα καί τό θεανθρώπινο δημιουργεῖν Ἡ εἰκονογραφική Παράσταση καί μαζί της ἡ Προσευχὴ ἐπεκτείνονται Οἱ τρεῖς σταυροί καί τό οὐράνιο φῶς τῆς Εἰκονογραφικῆς Παράστασης ...	104
Ἡ ἐμπειρία τῆς θείας ἐνσωματώσεως καί τό θεανθρώπινο δημιουργεῖν	150
«Η ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΣ» ὡς Ἡ Γέννησις τῆς ἐν Χριστῷ Παντουργίας τοῦ Θεοῦ Λεπτομέρεια ἀπό τήν Παράσταση «Προσδοκῶ Ἀνάστασιν Νεκρῶν καί Ζωήν τοῦ Μέλλοντος Αἰῶνος»	167
Theology and Iconology of Prayer	197

Στήν Παναγία Μητέρα μας, καί ἐμόν οὐράνιο Βάλσαμο
τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο καί Θεομήτορα
καί Μητέρα του Μυστηρίου τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας.
Στήν ὀλικῶς καί διηνεκῶς ἐστραμμένη πρός τόν Θεό
καί δοθεῖσα στήν ὑψηλότερη ἐνέργεια τοῦ νοῦ, τήν «καθ' ἑαυτόν»
τήν βαδίσασα τήν «νοητήν σιγήν», τῇ μεθέξει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
Στήν ἐνσώματη Προσευχή καί ἔμφυχη Σκηνή τῆς Ἡσυχίας
τήν ποθοῦσα ὑπερφυῶς τόν ἐν Τριάδι Θεόν
καί τήν «ὑπερκόσμιον πρός Τοῦτον ἔνωσιν».
Στήν «ἀναδειξαμένην τήν πρεσβείαν»
ὑπέρ ὄλου τοῦ κοινοῦ ἡμῶν γένους
τήν Κιβωτό τῆς ἀνθρωπικῆς θεουργίας
καί τῆς θεϊκῆς ἀνθρωπουργίας τήν θεαυγή.
Στήν μετά θείου ἔρωτος παρέχουσα,
ἐν κοινωνίᾳ Πνεύματος Ἁγίου, σάρκα καί αἷμα
στόν Ἐνανθρωπήσαντα Θεόν Λόγον
Ὅς ἐν τῇ Σαρκί καί τῷ Αἵματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
υἱοῦς Θεοῦ κατά Χάριν τούς μετέχοντας καθιστᾷ
«Θεῶ καί ἀλλήλοις προσωκοιωμένους».
Στή Συλλειτουργό τῆς Ἁγίας Τριάδος
ἐν τῇ ἀπορρήτῳ Λειτουργίᾳ τῆς Θείας Οἰκονομίας
καί Αὐγή τῆς μυστικῆς Ἡμέρας τοῦ Θεοῦ.
Στήν Παμβασιλίδα τῆς κοινῆς θεανθρώπινης Βασιλείας
τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
καί τῶν θεουμένων παιδιῶν τοῦ Θεοῦ ἀπάντων.

Τό πολίτευμα ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει

Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ τοῦ Θεοῦ ἡ ἀόρατη καὶ ἀκατάληπτη, ἡ ὁποία «οὐκ ἔστι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», μέσα στήν ὀρθόδοξη πίστη καί Ἐκκλησία, διά τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου, ἐντός ἡμῶν ἔρχεται καὶ γίνεται καί εἶναι.

Καί παρόλα αὐτά, καί ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐκουσίως κενούμενος αὐτοπροσφέρεται Ὅλος στόν ἄνθρωπο, σὺν τῷ Πατρὶ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καί «μονὴν παρ' αὐτῷ ποιεῖ», ἐντούτοις, παραμένει πάντοτε ὁ «ἄνω τῷ Πατρὶ συγκαθήμενος καί ὠδε ἡμῖν ἀοράτως συνών». Ἔτσι, καί ἡ λειτουργικὴ καί ὄντολογικὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας τῶν θεουμένων καί ἀδελφῶν τοῦ Κυρίου, ἀκαταπαύστως διατρανώνει, «εἶδομεν τό φῶς τό ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον».

Καί ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ ἀδιαλείπτως προσεύχεται καί ἀκαταπαύστως πορεύεται πρὸς τό οὐράνιο πολίτευμα τῆς Καινῆς θεανθρώπινης Βασιλείας τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἐν τοῖς ἐσχάτοις, «οὔ ἀπό προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καί ὁ οὐρανός... καί εἶδον οὐρανόν καινόν καί γῆν καινήν». «Καί ἔδειξέ μοι πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπό τοῦ Θεοῦ». Καί «Ἐγὼ τό Α καί τό Ω, ὁ πρῶτος καί ὁ ἔσχατος, ἡ Ἀρχὴ καί τό Τέλος... ἰδοὺ καινά ποιῶ πάντα».

ΤΟ ΕΝΣΩΜΑΤΟ πνεῦμα καί τό ἔμφυχο σῶμα μου, καθὼς καί τό ἐνσώματο πνεῦμα καί τό ἔμφυχο σῶμα ὅλων τῶν λαῶν τῆς γῆς καί ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἔχει μόνο νά παραδοθεῖ στήν ἀεὶ αὐτοπαραδιδόμενη Ἐνέργεια τοῦ ρεύματος τοῦ σωστικοῦ θελήματος τοῦ προαιωνίου Δημιουργοῦ καί Ἀναδημιουργοῦ καί Ἀγαπῶντος ἡμᾶς Θεοῦ. Τό γεγονός αὐτό τοῦ «Θεῶ συγγενέσθαι», λειτουργούμενο ἐν τῇ Θεανθρωπίνῳ Σαρκί καί ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ἀποτελεῖ κοινωμία καί ἀποκάλυψη ἀνώλεθρης καί ἀδιάστατης Ζωῆς. Καί ὁ Θεός ἔτσι καθίσταται «Θεός θεοῖς ἐνούμενος καί γνωριζόμενος».

*Οἱ οὐράνιες ρίζες
του θείου Πόθου.*

*...τά φοβερά
τοῦ τέλους τοῦ
παλαιοῦ ἀνθρώπου
...τοῦ τέλους ὅλου
τοῦ παλαιοῦ κόσμου
καί χρόνου.*

Ἦ ἐκ τῆς θείας Φύσεως τελεία ἄκτιστη Ἐνέργεια καί θέληση τοῦ Θεοῦ, «καθ' ὑπόστασιν» ἐνεργούμενη, παραδίδεται στόν ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος προσευχόμενος στόν Θεό ἐπιζητεῖ τήν πραγμάτωση τοῦ πατρικοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, στήν καθολική πανενότητα τοῦ Θείου καί Οὐράνιου Κόσμου, μέ τόν ἐπίγειο κόσμο τῆς ὅλης Δημιουργίας. Προσευχόμενος ὁ ἄνθρωπος «γεννηθῆτω τό θέλημά Σου ὡς ἐν οὐρανῷ καί ἐπί τῆς γῆς», μέ τόν τρόπο αὐτό συλλειτουργεῖ τήν ὑπεργαμήλια καί χριστοκεντρική πανενότητα στό Μυστήριο τῆς Ἐνσωματώσεως καί τῆς ὑποστάσεως ἐν Θεῷ. Καί παραδίδεται ὄντως ἡ θεία Ἐνέργεια, ὡς ἡ ἀληθινή θεανθρώπινη ζωή τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ, μέσα στό Μυστήριο τῆς Κοινωνίας καί τῆς Μεταλήψεως τοῦ «μελιζομένου καί μή διαιρουμένου» Σώματος καί τοῦ «ὑπέρ ἡμῶν ἐκχυνομένου» Τιμίου Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐπομένως καί ὡς ἐκ τούτου, στό τετελειωμένο Παμμυστήριο τῆς Ἀρχιερατικῆς Προσευχῆς τοῦ «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν», μέ τόν τρόπο ἀκριβῶς τοῦ «καθώς Σύ, πάτερ, ἐν Ἐμοί καὶ ἐν Σοί... ἵνα καί αὐτοί ἐν ἡμῖν ἐν ὧσιν», συνέρχεται ὑποστατικῶς τό Τρισυπόστατον τοῦ Θείου εἶναι καί τό μυριούπόστατο ἀνθρώπινο καί πᾶν τό κτιστό εἶναι.

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ στίς μεταθανάτιες συναντήσεις Του, μᾶς χαρίζει τό γεγονός τῆς βρώσεως τοῦ μελιῦ «ἀπό μελισσίου κηρίου» καί ψαριοῦ «ὄπτοῦ μέρος». Μέ τόν τρόπο αὐτό, σύμφωνα καί μέ τήν ἀγιοπατερική σοφία, ὁ ὑπεράγιος Θεός, ὡς Σαρκωθείς Θεός Λόγος, ποιεῖ καλό «βρῶμα τοῖς πᾶσι», τῆ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἀφενός ἐσθίοντας τό μέλι, δηλαδή τό «λογικό χρῆμα» ἀπό τήν κηρύθρα τῆς κτίσεως καί ἀφετέρου, ὡς δεύτερος Ἀδάμ καί οὐράνιος Ἰχθύς, τρώγοντας τόν ἐν τῷ κόσμῳ ἰχθύ τῆς σωτηρίας μας.

Ὁ ἐσθιόμενος ἀπό ἡμᾶς οὐράνιος αὐτός Ἰχθύς, πού τρώγει τό ψάρι τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου καί τό μέλι τῶν λόγων τῶν ὄντων τῆς κτίσεως, ἔχει ἐπίσης μόλις

πιεῖ τό μυστηριῶδες «ποτήριον θανάτου», ἐνῶ ἐν τέλει ἔχει καί τόν θάνατο νικήσει καί καταργήσει ὡς Σταυροαναστάς καί ἐκ τῶν νεκρῶν Ἐγερθεῖς.

Ἐπομένως, ἡ θνητή ἀνθρώπινη φύση, ἡ ἀνειλημμένη ὀλόκληρη, πλὴν τῆς ἁμαρτίας, μέσα στή θεανθρώπινη Ὑπόσταση τοῦ Σαρκωθέντος Θεοῦ, βαπτισμένη μέσα στόν ζωοποιό Θάνατο καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, διαρκῶς εἰσέρχεται, μέ τόν σταυροειδῆ τρόπο τῆς εὐχαριστιακῆς καί τῆς ἡσυχαστικῆς Προσευχῆς καί διά τῶν ὑποστάσεων τῶν πιστῶν καί ἁγιαζομένων, μέσα στόν ἡττημένο ὑπό τῆς ἀθάνατης Ζωῆς καί ἔτσι νικηφόρο Θάνατο τοῦ Ἰησοῦ. Καί διαρκῶς, διά τῆς σταυροειδοῦς καί σταυροαναστάσιμης αὐτῆς διόδου, ἡ θνητή ἀνθρώπινη φύση ζωοποιεῖται μέσα στήν Ἀνάσταση καί τή θεϊκή ἐκείνη ζωοποιία τοῦ Ἀναστάντος καί Ἀθανάτου Θεανθρώπου Χριστοῦ.

Αὐτός ἀκριβῶς ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας τῆς καταπόσεως «τοῦ θνητοῦ ὑπό τῆς Ζωῆς», ἀναδεικνύεται στή μεγάλη Παράσταση τοῦ Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς καί συνδέει τήν ἀνάσταση τῶν κεκοιμημένων Δικαίων καί Ἁγίων, τόσο τήν πνευματική ἐκ τῆς ἁμαρτίας, ὅσο καί τήν προσδοκώμενη ἐσχατολογική, μέ τήν πανένδοξη ἐκ τῶν νεκρῶν Ἀνάσταση τοῦ Σταυροαναστάντος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καί ὑπό τήν ἔννοια ἀκριβῶς αὐτή, ἡ εἰκονογραφική καί θεολογική ἀναφορά τῆς Παραστάσεώς μας, ἀποκαλύπτεται ὡς λειτουργούμενο Μυστήριον τῆς βρώσεως καί τῆς πόσεως, ὑπό πάντων τῶν ἁγιαζομένων, τοῦ Ζῶντος Θεανθρώπου, τό ὁποῖο περαιτέρω διαμοίβεται καί ὡς Μυστήριον τῆς βρώσεως καί τῆς πόσεως πάντων τῶν ἐν τῷ Θεανθρώπῳ ζώντων ἁγιαζομένων καί ἡσυχαστικῶς προσευχομένων, ὑπό πάντων τῶν κοινωνούντων τήν θεανθρώπιν καί ἀθάνατη Ζωή τοῦ Ἀρχιμερατεύοντος καί ἡσυχαστικῶς Προσευχομένου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ο ΕΣΘΙΟΜΕΝΟΣ ἐξἄλλου αὐτός Ἰχθύς, σύμφωνα μέ τή λειτουργική τώρα καί πνευματική ἐμπειρία, εἶναι γιά τήν

Ἐκκλησία Του ὁ καταβάς καί ἀναβάς οὐράνιος Ἄρτος. Ὁ ἴδιος ὁ Ἐνανθρωπήσας Θεός εὐλογεῖ καί ἀγιάζει Ἐαυτόν, καί τή θεανθρώπινη ἐκκλησιοποιῶ ἄρτοποιία τοῦ Ἐαυτοῦ Του. Καί μεταδίδει ἱερουργικῶς, ὁ ἴδιος ὁ Ἐνανθρωπήσας Θεός, αὐτόν τόν ὑπέρ ἡμῶν «κλώμενον Ἄρτον», ὁ ὁποῖος δέν εἶναι μόνον ὁ Ἄρτος τῆς λυτρωτικῆς Θυσίας, τῆς Ζωῆς καί τῆς ἀθανασίας, ἀλλά καί ὁ Ἄρτος τῆς Ἀρχιερατικῆς καί Ἡσυχαστικῆς Προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ καί τοῦ Ὀνόματός Του, ὡς ὄντως τροφή πάντων τῶν ἐν Χριστῷ σωζομένων.

Ἔτσι ὁ Χριστός, ζεῖ ὄντως καί ἐνσωματώνει τό πλήρωμα τῆς ἀνθρώπινης φύσης, πλήν τῆς ἁμαρτίας, καί γίνεται, ὁ Ὑπερευλογημένος, «κατάρα ὑπέρ ἡμῶν» γιά νά μᾶς ἐξαγοράσει «ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου». Καί ἐν ταυτῷ ὡς Θεός καί Υἱός τοῦ Πατρός, ζεῖ ὄντως ἐπίσης, «καθ' ὑπόστασιν», τό πλήρωμα τῆς θείας Φύσεως. Καί προσφέρεται ἀπαθῶς μεριζόμενος, γιά νά εἶναι οἱ πάντες «ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ», καί «ἵνα τά τέκνα τοῦ Θεοῦ τά διεσκορπισμένα συναγάγη εἰς ἕν», ἐφόσον ὄντως ἐπέτυχε «ἀνακεφαλαιώσασθαι τά πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τά ἐπί τοῖς οὐρανοῖς καί τά ἐπί τῆς γῆς, ἐν Αὐτῷ».

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ τοῦ Χριστοῦ, παραμένοντας ἀπόρητο ἀκόμη καί στήν αὐτοαποκάλυψή του, μετέχεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν μυστηρίων καί τῶν ἀγώνων, ἀπό ὅλους ὅσοι γίνονται «σύμφυτοι τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου Αὐτοῦ, ἀλλά καί τῆς Ἀναστάσεως». Ἡ ἀρά τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ σώματός μας στή γῆ «εἰς γῆν ἀπελεύση, ἐξ ἧς ἐλήφθης», εἶναι τμήμα τοῦ οὐράνιου δρόμου τοῦ ἐν οὐρανοῖς πολιτεύματος. Τό ἐν οὐρανοῖς πολίτευμα ἀρχίζει ἐν χρόνῳ καί ἐπί τῆς γῆς καί φθάνει στήν αἰωνιότητα τῆς καινῆς γῆς καί τοῦ καινοῦ οὐρανοῦ τῆς κοινῆς θεανθρώπινης Βασιλείας τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, γιά νά εἰσέλθει ἀκριβῶς στό προσδοκώμενο πλήρωμα καί ἀκόμη στό ἀναμενόμενο ἐκεῖνο περίσσευμα τοῦ Μυστηρίου τῆς θεανθρώπινης Ἀγάπης.

Τά πάντα στή Ζωή τοῦ Χριστοῦ εἶναι μιᾶ ἱερή ἀκολουθία τῶν Μυστηρίων στό ἀνεξάντλητο καί μέγα Θαῦμα τῆς Θεαν-

θρωπείας και τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ παντός Κόσμου, ἀλλά και στό ἀπερινόητο Ὑπερμυστήριο τῆς ἐκφαντορίας τοῦ ἀκατάληπτου ἐν Τριάδι Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός μέσα στήν Ἐκκλησία Του, ὡς Θεός ἐν ἡμῖν και ὁμοῦ ὡς Θεός ἐπέκεινα, εἶναι ὁ Ἴδιος, ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια και ἡ ζωή. Ὁ Ἀγαπῶν ἡμᾶς εἰς τέλος, Θεός Λόγος και Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, εἶναι ἡ θεία Πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποία ἀναβρῦζει ἡ Χάρις τῆς Ἐνέργειας τῆς τῶν πάντων Ἐνσωματώσεως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ πρὸς τὸν Θεό και Πατέρα.

Ἡ Χάρις τῆς οὐρανοῦ τελειώσεως, ὡς θεία δύναμη προκοσμική, κοσμική και μετακοσμική, παρέχεται μέσα στό πνεῦμα τῆς ἐντολῆς: «γίνεσθε οὖν τέλειοι ὡσπερ ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι». Ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, συναντᾷ και ἐγείρει τό πεσμένο πλάσμα Του, ἀγγίζει τὸν ἄνθρωπο και μεταδίδει τὸν ἴδιο τὸν Ἐαυτό Του στό σῶμα και στήν ψυχὴ τοῦ μεταλαμβάνοντος Αὐτόν πιστοῦ και κυρίως στόν νοῦ τοῦ προσευχομένου, μέ τρόπο πού ὑπερβαίνει κάθε κτιστὴ νόση και σύλληψη. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ ὅλου παρελθόντος, οἱ ἐπ' αἰῶνος γεννηθέντες, και αὐτοὶ πού θά γεννηθοῦν στό μέλλον, ὡς ἐν χρόνῳ τεθνηκότες πάντες, θά ἀναστηθοῦν ἐν τοῖς ἐσχάτοις.

Τό ὑπερφυῶς ἀδιάσπαστο και τό θεανθρωπίνως ἀπλούστατο τοῦ οὐρανοῦ πολιτεύματος τῶν ἁγίων, ὡς πλήρωμα τῆς μορφῆς τους, στή βιωμένη και ἐνοποιημένη ἐσωτερικότητα και ἐξωτερικότητά της, ἐνταυτῷ διαπλάθει μυστικῶς, ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ θεουμένῳ, τό ἀπόρρητο και θεανθρώπινο κάλλος τοῦ προσώπου τους, ἐν τῷ Ζῶντι και Ζωοποιῷ Θεῷ. Τό ἀπόρρητο και ἀποκαλυπτικό και ὑποστατικό κάλλος τοῦ ζῶντος προσώπου τῶν ἁγίων, τοῦ πνεύματος, τῆς ψυχῆς και τοῦ σώματός τους, οἰκοδομημένο ἀρρήτως μέσα στήν «ἄκτιστη αὐγή» τοῦ θείου «ἀδύτου φέγγους», θά πλαστουργήσει τελείως, μέσα στό «ἴδιον» τῆς ἀνθρώπινης μορφῆς τους, τό ἐπερχόμενο ἐκεῖνο οὐράνιο «ἕτερον» τῆς θεανθρώπινης μορφῆς τους.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ τῆς ἀνθρώπινης θέλη-

σης, ὡς αἰνίγμα φοβερῆς δωρεᾶς, ἐμπεριέχει ἐντούτοις τίς οὐράνιες ρίζες τοῦ θείου πόθου. Ἔτσι, ἐντὸς τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς, ὁ θεανθρωπίνως λειτουργῶν θεῖος ἔρωσ, δυναμωμένος μέ τὸ συντετριμμένο καὶ ἀκατάβλητο πνεῦμα τῆς μετανοίας, τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν καὶ τῆς προσευχῆς, δύναται νά προσανατολίσει τὸν «ἐραστὴ τῆς θείας συνουσίας» πρὸς τὸ πανσθενουργό Ναὶ τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ζωῆς ἐν Θεῷ. Μέσα στὴν ἀθάνατη καὶ αἰώνια Ζωὴ τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὡς λογικό καὶ ἀειθαλές φυτὸ τοῦ παραδείσου, καρποφορεῖ θεία Χάριτι τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἀνερμηνεύτως οἰκοδομούμενη υἰοθεσία καὶ χριστοεἶδεια, ὡς ἐν Πνεύματι σὺν τῷ Πατρὶ χαριζόμενη ὑποστατικὴ θεοεἶδεια.

Ἐξω ἀπὸ αὐτὸ τὸ συντελεστικό, λειτουργικό καὶ υἰοθετικό Ναὶ τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι προσωπικός καὶ διακοινωνικός τόπος θείας Ἐνέργειας, ἡ ὁποία μᾶς καλεῖ καὶ μᾶς χτίζει στὴν ὑπαρξὴ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος καὶ μᾶς καλεῖ περαιτέρω, μέσα ἀπὸ τὸ Ἔργο τῆς Ἐνσάρκου Θείας Οἰκονομίας, στό κατά Χάριν Πλήρωμα τοῦ θείου Εἶναι, ὑπάρχει μόνο το «ἀποφιλωμένο εἶναι» καὶ ἡ φαντασματικὴ κόλαση τῆς ἀπωλείας.

Ἡ μετάνοια καὶ ἡ συντριβή, πού διαδέχεται τὸν ἀνθρώπινο χριστοκεντρικό προσανατολισμό, δηλαδή τὸ ἔμπρακτο καὶ ἰσόβιο καὶ αἰώνιο ἀνθρώπινο ἀμῆν, στό Ναὶ τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, εἶναι ἡ ἔγχρονη ὁδὸς πού μᾶς φέρει ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς πρώτης πλάσης καὶ τοῦ θανάτου ἐκ τῆς ἀμαρτίας, πρὸς τὸ εὐχαριστιακό Δεῖπνο τῆς λυτρωτικῆς θυσίας τοῦ Ἀρχιερέως τῆς «ὑστέρας γενέσεως» καὶ τῆς τῶν πάντων ἀναπλάσεως Ἰησοῦ, καὶ πρὸς τὸ Θεοποιό καὶ ὑπεραιώνιο καὶ ἀμάραντο ἐκεῖνο Δεῖπνο τῆς οὐράνιας Ἀγάπης καὶ τῆς θείας Ζωῆς.

ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΕΝΟΣ μέσα στόν προσευχόμενο Ἰησοῦ, μέ τὸ πέρασμα τῶν δεκαετιῶν βιώνεις ἐν ὀδύναϊς πνευματικαῖς, ἀλλά καὶ ὑπεραγνώστως καὶ μέ ἀπρόβλεπτες διακυμάνσεις, τὰ φοβερά τοῦ τέλους τοῦ παλαιοῦ σου ἀνθρώπου, τοῦ τέλους ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ τέλους ὄλου τοῦ παλαιοῦ

κόσμου και χρόνου. Ἀλλά τί παράδοξο! Μόνο ἔτσι γεννιέσαι κατά Θεόν ἐν Χριστῷ, δι' Ἁγίου Πνεύματος πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ ἀρχίζεις νὰ γίνεσαι «κτίσις καινὴ», μέσα στὰ θεοφαντορικά μυστήρια τῶν διαπροσωπικῶν θαυμασίων τοῦ Θεοῦ.

Μέσα στὴν καθομοιωτικὴ Χάρη τῆς θεανθρώπινης Ἀγάπης τοῦ Ἀγαπῶντος Θεοῦ, παρέχεται ἡ θεοείδεια καὶ προάγεται ἡ θέωση τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς καὶ οἱ ἡλικίες τοῦ πληρώματος αὐτῆς τῆς θεοείδειας. Αἰσθάνομαι ὅτι ἡ ἐν Θεῷ ζωὴ, ὡς «αἴσθησις ζωῆς ἀθανάτου», ὡς μυστήριο, ὡς βίωμα καὶ ὡς ὑπεράγνωστη γνώση, ὑπερβαίνει ἀπείρως κάθε ἀνθρώπινη γνώση καὶ αἴσθηση καὶ ὅλο τό μετεχόμενο δίπολο ζωὴ καὶ θάνατος.

Ἡ αἴσθηση τῆς ἀθανάτου ζωῆς, ὡς θεανθρώπινο χάρισμα τῆς ἐν Χριστῷ ὄντοποιίας καὶ ὄντολογίας, προάγει ὄντως τὴν δοξολογικὴ εἴσοδο τῆς σύνολης ἀνθρώπινης ἐνέργειας, ἐπομένως καὶ τῆς δημιουργικῆς, στή μακαριότητα καὶ στίς προοπτικές του οὐρανοῦ πολιτεύματος, μέσα στὴν ὑπεράγαθη καὶ ἀνεκκλήτη Δόξα τοῦ Θεοῦ.

ΜΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ πνευματικὴ αἴσθηση ἐντός μου, ἀνέλαβα τὴν εἰκονογραφικὴ Παράσταση στὸν Ἱερό Ναό τῆς Ὑπαπαντῆς στή Sartrouville. Καὶ ἡ Παράσταση αὐτὴ ἄρχισε νὰ διαμορφώνεται καὶ νὰ πραγματοποιεῖται, βαπτισμένη μέ τό ὄνομα «Προσδοκῶ Ἀνάστασιν Νεκρῶν καὶ Ζωὴν τοῦ Μέλλοντος Αἰῶνος», μιά φράση ἀπό τό Σύμβολο τῆς Πίστεως, ἡ ὁποία δέν ἔπαψε ἀπό παιδί καὶ πάντοτε νὰ μέ συγκλονίζει, πολὺ πρὶν μέ κατηχήσει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, στό θεμελιῶδες βάθος τῆς ἀλήθειάς της, «εἰ Χριστός οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡμῶν ἡ πίστις».

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ θερμά τόν Σεβασμιώτατο τέως Μητροπολίτη Γαλλίας καὶ νῦν Μητροπολίτη Γέροντα Χαλκηδόνος κ.κ. Ἐμμανουήλ, καὶ μαζί εὐχαριστῶ ἐπίσης τὴν Ἱερά Μητρόπολη στό Παρίσι καὶ ὅλη τὴν ἑλληνοορθόδοξη κοινότητα στή Sartrouville.

Οί λέξεις του τίτλου του βιβλίου αυτού «Ἡ θεολογία τῆς Προσευχῆς» προσανατολίζουν ὅλο τό περιεχόμενό του στή ζωντανή πείρα παντός ἀληθῶς ἐν Πνεύματι προσευχομένου καί θεουμένου. Καί ἡ πείρα αὐτή, ἡ ὁποία ἐμποτίζει τόσο τό εἰκονογραφικό ἔργο τοῦ Ναοῦ τῆς Ὑπαπαντῆς, ὅσο καί τό κείμενο αὐτό ἐδῶ, ἐνσωματώνει κατά δύναμιν, τήν πνευματική ἀκριβῶς ἐμπειρία τῆς ζωοποιῶ νεκρώσεως τοῦ «ἄνευ Ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» καί τοῦ «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι με Χριστῷ», καθῶς καί τό σταυροαναστάσιμο καί ἀνακαινιστικό βίωμα τοῦ θείου Πόθου καί τοῦ θεανθρωπίνου ἔρωτος τοῦ «Ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ, ζεῖ δέ ἐν ἐμοί Χριστός».

Ὁ Σταυρός τῆς Ἀναστάσεως, μέσα στήν Ἐνέργεια τῆς Προσευχόμενης Ἐκκλησίας, αἰσθητοποιεῖται ὡς θεομητορική ὀριζόντια ὁδός τῆς ἡσυχαστικῆς ζωῆς καί τοῦ μυστηρίου ἐκείνου τῆς ἐν Θεῷ ὑποστάσεως, καθῶς τέμνεται ἀπό τήν εὐχαριστιακή κάθετο τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως καί τοῦ ὅλου Μυστηρίου τῆς Ἐνσάρκου Θείας Οἰκονομίας.

Ἡ Προσευχή τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί ἡ Προσευχή τοῦ Ἑσυχασμοῦ καί τῆς νήψεως συναποτελοῦν μαζί ἕναν θεανθρώπινο Σταυρό ἐν Χάριτι Ἐνσωματώσεως, Ἀναστάσεως καί συμπεριλήψεως πάντων τῶν ἐν Θεῷ σωζομένων, μέσα στόν Νοῦ καί τήν Καρδιά τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος, Προσευχομένου καί Ἱερουργοῦντος Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί μέσα στό κέντρο τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ, ὡς τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ.

Οἱ θεούμενοι ἐντούτοις, οἱ ἄνθρωποι τῆς Συναντήσεως μετά τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς Χάριτι συμπεριλαμβανόμενοι στό ἐκκλησιογενές Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, πέραν ἀκόμη καί τῶν θαυμασίων τῆς Κενώσεως, τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως, διαβαίνουν πρὸς τό Παμμυστήριο ἐκεῖνο τοῦ πληρώματος καί τοῦ περισσεύματος τῆς Βασιλείας τῆς Θείας Ἀγάπης. Ἀπό ἐκεῖ, ἐκ μέρους ἀκόμη καί τελείως ἐν τοῖς ἐσχάτοις, ἀρπάζονται καί θά ἀρπαχθοῦν ἀπό Αὐτόν τόν ὑπερκείμενο παντός Μυστηρίου, ἀπό τόν Δημιουργό καί Ἀναδημιουργό καί Θεοποιό καί Ἀγαπῶντα ἡμᾶς ἐνοτριαδικό Θεό.

«Ἡ εἰκονολογία τῆς Προσευχῆς» ἐπίσης, σέ σχέση μέ τήν Παράστασή μας, τείνει νά ἐνσωματώνει τήν ὑπερακόντιση μιᾶς τυπικῆς «εἰκονολογίας» ἢ μιᾶς «αἰσθητικῆς» στά πλαίσια μιᾶς φιλοσοφίας περί τοῦ αἰσθητικοῦ. Ὑπό τήν ἔννοια αὐτή, ἐπιχειρεῖται βεβαίως ἡ ἀνάδειξη τῶν πολιτισμικῶν, τῶν συμβολικῶν καί ἐγγενῶν χριστιανικῶν σημάνσεων, ὡς τό εὐρύτερο καί βαθύτερο ἐκείνο θεωρητικό πλαίσιο ἀναφορᾶς γιά τό συγκεκριμένο εἰκονογραφικό ἔργο. Κυρίως ὅμως, αὐτό πού προέχει, ἰδιαίτερος στίς ἡμέρες αὐτῆς τῆς παγκόσμιας συγχύσεως καί ὀλιγοπιστίας, εἶναι ἡ ἐλεύθερη ἀνάδειξη τῆς ζωῆς τῆς ὀρθόδοξης Προσευχῆς, ἡ ἀνάδειξη τῆς θεοποιῦ ἐμπειρίας τοῦ προσευχόμενου καί θεομένου καθῶς καί ἡ θεωρία καί ἡ θεολογία τοῦ ὅλου Μυστηρίου τῆς προσευχόμενης Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἔτσι, αὐτό στό ὁποῖο ἐστιάζει ὁ λόγος μας, ἀλλά καί ἡ εἰκονογραφική μας Παράσταση, εἶναι ἀκριβῶς ἡ μυσταγωγία τοῦ οὐράνιου πολιτεύματος τῶν θεομένων, ὡς θαυμαστή ἐμπειρία τῆς Λειτουργίας τοῦ θεανθρώπινου Δημιουργεῖν, καθῶς οἱ ἄγιοι ἀναλαμβάνουν τήν ἐν Χριστῷ καί Ἐνανθρωπήσαντι Θεῷ Πίστη. Ἡ Πίστη περαιτέρω, στήν ἐν Θεῷ Σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, σαρκοῦται καί προάγεται διά μέσου τῶν ὑποστατικῶν μυστηρίων καί ἐμπειριῶν τῆς θεομετουσίας τῶν ἁγιαζομένων, καί λειτουργεῖται διά μέσου τῶν σταυροαστάσιμων θαυμασίων καί τῶν ἀρρήτων γεγονότων τοῦ ὑποστατικοῦ ἐγκεντρισμοῦ μας μέσα στήν Ἐκκλησία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ.

Ἡ ἐν Θεῷ σωτηρία εἶναι τό ὑποστατικό μυστήριο τῆς Συσταυρώσεως καί Συναναστάσεως ἐν Χριστῷ, τῆς κατά Χάριν Συμβιωτεύσεως καί Ἐνσωματώσεως ἐν Θεῷ.

Τί ὑπερβαίνει τίς νοήσεις τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ, καί πῶς γνωρίζονται ἢ μᾶλλον πῶς μετέχονται τά αἰνιγματικά καί θαυμάσια, τά μυστήρια ἀκριβῶς τά ἐπέκεινα τῶν ἐνθαδικῶν παραγόμενων γνώσεων τοῦ ἀνθρώπινου λόγου;

Ο ΘΕΙΟΣ ΠΟΘΟΣ υπερβαίνει και τελειοποιεί την Προσευχή, ή οποία μεταμορφώνεται εν Πνεύματι στην υπερουράνια και λειτουργική και απολύτως ενεργητική εκείνη «λάλο σιγή» του θείου Ἐρωτος.

Ὁ πυρήνας επομένως, ως θεοποιία και θεολογία τῆς συνολικῆς μορφῆς τῆς συγκεκριμένης Παράστασης, ή οποία αισθητοποιεί τό γεγονός τῆς Προσευχῆς στόν Ἱερό Ναό τῆς Ὑπαπαντῆς, τό ὄντως κύβευμα τοῦ ἔργου αὐτοῦ, σέ αὐτόν ἀκριβῶς τόν θεῖο Ἐρωτα ἔχει τήν βαθύτατη νομίζω ἀναφορά του. Ὁ θεῖος ἔρωσ εἶναι ὁ πυρήνας τῆς θεοποιίας και τῆς θεολογίας τῆς ὑποστατικῆς μορφῆς τοῦ θεανθρωπίνου προσώπου τῶν ἐν Θεῷ προσευχόμενων ἀγίων. Καί τό θεανθρώπινο γεγονός αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς διά τοῦ θείου ἔρωτος χριστοκεντρικῆς και πνευματικῆς και ἐντέλει τριαδικῆς μορφοποιίας ἀναδεικνύεται σέ ὄλες τίς εἰκονιζόμενες σκηνές, τά γεγονότα και τά πρόσωπα, μέσα σέ ὄλο τό ποικίλο ὕλικό, πού συγκροτεῖ τή μεγάλη αὐτή εἰκονογραφική Παράσταση, ή οποία ἔτσι συντελεῖται και ὑπάρχει ὡς Προσευχή και Θεοκοινωνία, στόν ὀρθόδοξο Ναό τῆς Ὑπαπαντῆς, στό Παρίσι.

Καί ἀκριβῶς, μέσα σέ εκείνη τήν «βαθεῖα καρδιά» τοῦ ἀνθρώπου, σέ αὐτόν τόν καρδιακό κόμβο ἐνώσεως ψυχῆς και σώματος, θεωρημένος ἀκριβῶς ὁ θεῖος Πόθος, ἀπολύτως ενεργητικός μέσα στή θεοεικονιστικότητά του, παραμένει φυτευμένος στά ὄντοποιητικά θεμέλια τοῦ ἀνθρώπου. Μέ τόν τρόπο αὐτό, ὁ θεῖος Πόθος, θρεμμένος μέ τήν Προσευχή και ἐνσωματωμένος στή θεία ἀγάπη, λειτουργεῖ ὁ ἴδιος ὡς ἀκατανίκητη φορά και θεμελιώδης τάση και ὄρμη πρός τόν ὀρίζοντα τοῦ Δημιουργοῦ τῆς ζωῆς και πάντων τῶν ὄντων.

Ἐτσι ἐντέλει, ὁ θεῖος Ἐρωτας και Πόθος, μέσα ἀπό ἀμέτρητους δρόμους και τρόπους, διαπερνᾷ τόν ἀνθρώπινο νοῦ και διά τοῦ νοός διαμορφώνει τόν ἱστορικό παραγόμενο λόγο, και ἔτσι ἐπηρεάζει πολλαπλῶς ὀλόκληρη τή δημιουργική ἐπίγεια ἀνθρώπινη Πράξη και Θεωρία.

Ὅπως λοιπόν ή Ὑπεραγία Θεοτόκος, πρώτη πάντων τῶν